

SAVONLINNAN KAUPUNGIN VARHAISKASVATUKSEN, ESI- JA PERUSOPETUKSEN MONIKULTTUURISUUSSUUNNITELMA

VERSIOHALLINTA Vuodet 2016-2018, sivistyslautakunta 17.12.2015, §260
Vuodet 2019-2021, sivistyslautakunta 28.03.2019, § 49
Sivistyslautakunta 14.09.2022, § 147
Sivistyslautakunta 16.6.2026 §

Tätä suunnitelmaa tarkastellaan valtuustokausittain sivistysvirastossa tai tilanteen niin vaatiessa.

Sisällysluettelo

1. Arvopohja

2. Opetuksen järjestäminen

- 2.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus
- 2.2 Perusopetus
- 2.3 Yhteistyö

3. Lapsen ja perheen vastaanotto

4. Eri kieli- ja kulttuuritaustainen lapsi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa

5. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppimismahdollisuuksien edistäminen

- 5.1. Oppilaan taustan huomioiva pedagogiikka
- 5.2. Oppimista tukeva materiaali
- 5.3. Oppimisen arviointi
- 5.4. Kasvun ja oppimisen tuki

6. Monikulttuurisen päiväkodin, koulun ja kodin yhteistyö

LIITTEET

1. Arvopohja

Varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen monikulttuurisuussuunnitelman pohjautuu lapsen edun ensisijaisuuteen, yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

[Perustuslaki](#)

[Laki kotoutumisen edistämisestä](#)

[Yhdenvertaisuuslaki](#)

[Perusopetuslaki](#)

[Varhaiskasvatuslaki](#)

[Savonlinnan seudun perusopetuksen opetussuunnitelma 2016](#)

[Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015](#)

[Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta](#)

[Savonlinnan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma \(linkki tähän myöhemmin\)](#)

[Esiopetuksen opetussuunnitelma - Savonlinna, Enonkoski 2016](#)

[Savonlinnan seudullinen kotouttamisohjelma 2022-2025](#)

[Savonlinnan Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2025-2026](#)

[Koulukohtaiset Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat](#)

<https://yhdenvertaisuus.fi/mita-on-yhdenvertaisuus>

<https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet-suomessa/yhdenvertaisuuslaki/>

[Yhdenvertaisuuslaki pdf](#)

[Etelä-Savon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#)

2. Opetuksen järjestäminen

Savonlinnan kaupungissa on käytössä sivistyslautakunnan hyväksymä monikulttuurisuussuunnitelma.

Monikulttuurisuussuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti. Suunnitelman sisältö ja käyttöönotto käydään ennakkoon läpi yksikön esimiehen johdolla.

Vastaanottavat päiväkodit ja koulut tekevät tarvittaessa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Maahanmuuttotilanteen lapsen varhaiskasvatus-, esiopetus- ja koulupaikka määräytyy ensisijaisesti lähikouluperiaatteen mukaisesti. Varhaiskasvatukseen haetaan ja esi- ja perusopetukseen ilmoitaudutaan lomakkeella, josta on englannin- ja venäjänkieliset versiot. Tarvittaessa huoltajaa autetaan lomakkeen täyttämässä.

<https://www.savonlinna.fi/asiointi/lomakkeet/>

Maahanmuuttotaustaisille oppilaille tulee taata oppimiseen riittävät resurssit: opetushenkilöstö, kolmiportainen tuki oppisen tuki (mm. tulkkipalvelut, ohjaajat), materiaalit sekä mahdollisuus osallistua S2-opetukseen.

2.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Savonlinnan maahanmuuttotaustaisten lasten varhaiskasvatusta toteutetaan ensisijaisesti perheen oman asuinalueen päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Esiopetus järjestetään ensisijaisesti lähipäiväkotien tai koulun yhteydessä toimivissa esiopetusryhmissä. Kasvatus ja opetus on järjestetty varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelmien perusteiden mukaisesti, kielelliset ja kulttuuriset erityispiirteet huomioiden. Varhaiskasvatus ja esiopetus tukevat lapsen kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja suomalaiseen kulttuuriin tutustumista.

Lasten kielelliset ja kulttuuriset taustat ja valmiudet nähdään yhteisön moninaisuutta laajentavana. Kieli- ja kulttuuritietoisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kielet, kulttuurit ja katsomukset nivoutuvat osaksi kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuutta.

Varhaiskasvatusta ja esiopetusta tarjotaan suomen kielellä. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tuetaan maahanmuuttotaustaisen lapsen suomen kielen oppimista. Suomi toisena kielenä (S2) opetusta annetaan sekä integroituneena muuhun opetukseen ja toimintaan, että erillisenä S2- pienryhmäopetuksena. Opetus on tavoitteellisesti etenevää ja pedagogisesti suunniteltua, ohjattua toimintaa, joka perustuu lapsen tarpeeseen. Kielen omaksuminen lähtökohtana on arkielämän konkreettinen kieli ja sen ilmaisuvaranto.

Lapsiryhmän toiminnan suunnittelussa huomioidaan maahanmuuttotaustaisten lasten Suomi toisena kielenä - opetus (S2). Lapsen päivään sisältyvät moninaiset vuorovaikutustilanteet ovat perustana suomen kielen oppimiselle. Näissä tilanteissa henkilöstö tukee tietoisesti lapsen kielen kehitystä mm. käyttämällä kuvia. Myös pienryhmätoiminta esim. Roihuset, mahdollistaa lapsen S2-opetuksen toteutumisen, jolloin lapsi oppii kieltä toiminnan ja leikin kautta yhdessä suomenkielisten lasten kanssa. Lisäksi voidaan järjestää erillisiä S2 - suomi toisena kielenä pienryhmiä.

Lapsen suomen kielen kehitystä arvioidaan arjen toimintaa havainnoiden ja tarvittaessa erilaisia arviointi kartoitusmenetelmiä käyttäen esim. Kettu, Roihusten eväsretki ja KieliPeda lomake 3 Lapsen suomen kielen taitojen seuranta. Lapsen kielitaidon havainnoinnin ohella arvioidaan, onko toteutunut toiminta tukenut lapsen suomen kielen kehitystä. Henkilöstön toimintaa, oppimisympäristöä ja lapsen osallisuutta arvioitaessa hyödynnetään KieliPeda lomake 1 kielitietoisien oppisympäristön arviointi. Varhaiskasvatuksen opettaja vastaa S2- opetuksen suunnittelusta ja sitä toteuttaa ryhmän henkilöstö.

~~Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on käytössä kolmiportaisen tuen taso. Eri kieli- ja kulttuuritausta ei kuitenkaan ole automaattinen peruste lapsen siirtämiseen kolmiportaisen tuen piiriin. Lapsen kielen kehitykseen liittyvää suomen kieleen tutustumista ja opettelua ei tule rinnastaa varhaiskasvatuksessa annettavaan kolmiportaiseen tukeen. Varhaiskasvatuksessa lapsen kielen kehitykseen liittyvää suomen kieleen tutustumista ja opettelua ei tule rinnastaa varhaiskasvatuksessa annettavaan~~

tukeen. Esiopetuksessa eri kieli- ja kulttuuritausta ei ole automaattinen peruste lapsen siirtämiseksi lapsikohtaisen tuen piiriin.

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsen oman äidinkielen/**omien äidinkielen ja** kulttuurin säilyttämisestä ja kehittämisestä. Lapsen hyvä äidinkielen taso on pohjana suomen kielen oppimiselle. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävänä on rohkaista huoltajia käyttämään omaa äidinkieltään. Äidinkieli on tunteiden ja ajattelun kieli, mikä on yhdessä lapsen omiin sukulaisiin, juuriin ja kulttuuritaustaan.

2.2 Perusopetus

Savonlinnassa perusopetukseen valmistavaa opetusta annetaan joko integroituna yleisopetuksen luokkaan tai erillisessä valmistavassa luokassa. Valmistavaa opetusta voidaan järjestää myös yksittäiselle oppilaalle ja sen määrä määräytyy oppilaan taitotason mukaan. Opetuksen järjestäjä päättää tästä. Valmistavan opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle valmiuksia suomen kielessä ja perusopetukseen siirtymisessä sekä tarkistaa hänen tietonsa oppiaineiden keskeisistä sisällöistä.

Oppilas pyritään integroimaan mahdollisimman varhain ikäluokkansa oppilaiden koululuokkaan tai oppiaineryhmiin siten, että integrointi edistää oppilaan kasvua, kehitystä ja kotoutumista. Tarvittaessa oppimisen apuna käytetään ohjaajia ja mahdollisesti kotikielen opettajia.

Opetusjärjestelyistä sovitaan vuosittain oppilaiden iän, määrien ja tuen tarpeen mukaan. Valmistavan opetuksen oppilaille laaditaan oma opinto-ohjelma, sillä jokaisella oppilaalla on erilaiset kielelliset sekä muut opiskeluun liittyvät valmiudet.

Valmistavassa opetuksessa oppilas opiskelee suomen kieltä erityisen maahanmuuttajille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Perusopetukseen siirryttäessä tulee huomioida, että suomen opetus toisena kielenä jatkuu.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetusta eriytetään kunkin oppilaan taitotason mukaan. Oppilaan koulumotivaation ylläpitämiseen ja vahvistamiseen panostetaan. Erityisesti on huomioitava puutteellisen suomen kielen taidon haasteet oppimisessa. Tämä tapahtuu käyttämällä monipuolisia työtapoja, selkokielisiä materiaaleja ja arviointikäytänteitä.

Arviointi on kannustavaa, ohjaavaa ja monipuolista sekä oppilaan itsearvioinnin edellytyksiä kehittävää. Oppilaita arvioidaan sanallisesti ja arviointiin osallistuvat kaikki oppilasta opettavat opettajat.

Opetushallitus:

[Maahanmuuttotaustaiset oppijat perusopetukseen valmistavassa opetuksessa](#)

[Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet 2015 57/011/2015](#)

Savonlinnan seudullisen opetussuunnitelman osana on Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma. (Sivistyslautakunta 17.8.2022 § 133)

<https://seutuops.wordpress.com/liitteet/>

2.3 Yhteistyö

Kaikilla työntekijöillä tulee olla matala kynnys yhteydenpidossa ja tiedonsiirrossa eri toimijoiden (mm. huoltajat, toiset koulut ja esiopetuspaikat, maahanmuuttajapalvelut, sosiaalivirasto, terveydenhuolto, työvoimahallinto, kolmannen sektorin toimijat) kanssa. Yksikön sisällä huolehditaan riittävästä tiedottamisesta ja yhteistyöstä.

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus tukevat lapsen/oppilaan kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Yhteistyötahoja

<https://www.savonlinna.fi/asukas/maahanmuuttajapalvelut/> (Navigaattori)

<https://www.linnala.fi/monikulttuurinen-tyo/>

https://www.linnala.fi/wp-content/uploads/2020/03/tervetuloa_savonlinnaan_opas.pdf

<https://migri.fi/vastaanottokeskukset>

3. Lapsen ja perheen vastaanotto

Maahanmuuttotaustaisten oppilaiden varhaiskasvatus- ja koulupolun aloittamiseen kiinnitetään erityistä huomiota ja siihen panostetaan.

Perheen kanssa pidetään yhteinen aloituskeskustelu ennen kuin lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa, esi- tai perusopetuksessa. Huoltajien kanssa käytävissä keskusteluissa käytetään tarvittaessa tulkkia, jolla varmistetaan molemminpuolinen ymmärrys. Myös lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa / oppimis- tai tuen suunnitelmaa / opinto-ohjelmaa laadittaessa, kolmiportaisten tuen tapaamisissa sekä arviointikeskusteluissa huoltajan kanssa käytetään tarvittaessa tulkkia. Tulkin käyttö on sekä perheen että henkilöstön oikeus. Tulkin tilaa aina varhaiskasvatuksen, esiopetuksen tai koulun henkilöstö. Tulkkipalveluita käytettäessä muistetaan tehokas ajankäyttö. ~~Pääsääntöisesti käytetään puhelintulkkia.~~

Aloituskeskustelun tarkoituksena on kertoa huoltajille lapsiryhmän arjen käytänteistä: perushoitotilanteista, päiväjärjestyksestä ja toiminnasta. Tämä on tärkeää mahdollisimman saumattoman yhteistyön sujumiseksi.

Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen tutustuminen tulisi aloittaa hyvissä ajoin ennen hoidon varsinaista aloittamista. Huoltajien mukanaolo tutustumiskäyntien yhteydessä luo turvaa lapselle, sekä antaa henkilöstölle tärkeää tietoa keinoista vahvistaa lapsen turvallisuudentunnetta. Tutustumiseen varataan riittävästi aikaa.

Kouluun tulevalle oppilaalle tehdään tutuksi koulun toimintakulttuuria, kuten ruokailu- ja välituntikäytännöt sekä järjestyssäännöt ja muut koulun toimintaa ohjaavat suunnitelmat. Oppilaiden koulutyön aloitus on myös koko yhteisön kesken tapahtuvaa yhteistyötä, jolloin

yhtenäiset ja johdonmukaiset toimintatavat ovat keskeisiä. Keskustelussa käydään läpi myös oppilaan aiempi kouluhistoria sekä opinto-ohjelmaan kirjattavia henkilökohtaisia tavoitteita valmistavassa opetuksessa. Oppilaalle ja perheelle on myös tärkeää tutustua rehtoriin, omaan opettajaan ja muuhun opetushenkilöstöön.

Huoltajat kertovat lapsesta, perheestä, perheen arjesta ja tavoista sekä varhaiskasvatukseen, esiopetukseen tai kouluun liittyvistä odotuksista.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa voidaan keskustelun tukena käyttää KieliPeda lomakkeistoa.

Opetushallituksen KieliPeda ja KieliVertailu työvälineet

Huoltajan kanssa keskustellaan perheen kielellisestä ympäristöstä, kielivalinnoista, monikielisten ja -kulttuuristen identiteettien muodostumisesta sekä äidinkielen kehityksen vaiheista ja merkityksestä. Samalla sovitaan tutustumiskäynneistä sekä yhteistyö- ja tiedottamiskäytännöistä.

Monelle perheelle suomalainen koulutusjärjestelmä on aluksi vierasta ja kysymyksiä herättävä. Varsinkin varhaiskasvatuksen, sekä esi- ja perusopetuksen alitusvaiheessa perheelle saattaa tulla paljon uutta tietoa, minkä vuoksi asioita on syytä kerrata useampaan otteeseen ja varmistaa tiedon perillemeno.

Huoltajien ja henkilöstön päivittäisen vuorovaikutuksen apuna voidaan käyttää **esim.** kuvia, **tai erilaisia käännohjelmiä**, jos yhteinen kieli puuttuu.

Kasvatuksen ja oppimisen haasteissa pyritään varhaiseen tunnistamiseen ja puuttumiseen.

Tavoitteena on avoin vuorovaikutus, nopea reagointi asioihin sekä niistä tiedottaminen asianosaisille. Yhteistyössä huoltajia kannustetaan käyttämään Wilmaa ja varhaiskasvatuksessa Muksunetti / **Edlevo**.

Tulkkipalveluiden tilaus:

Tulkkauspalveluiden ensisijainen palveluntuottaja on Youpret Oy ja täydentävä palveluntuottaja Semantix Finland Oy. Mikäli ensisijainen palveluntuottaja ei pysty tuottamaan tilaajan tarvitsemaa palvelua tilaajan tarvitsemassa aikataulussa, tilaaja hankkii tarvitsemansa palvelun täydentävältä palveluntuottajalta.

Ensisijainen palveluntuottaja:

Youpret Oy
Kauppakatu 17
80100 Joensuu

Tulkkauspalveluiden yhteyshenkilö:

Tanja Madzhugina
puh: 040 181 6692
sähköposti: tanja.madzhugina@youpret.com

Täydentävä palveluntuottaja:

Semantix Finland Oy
Elimäenkatu 15
00510 Helsinki

Tulkkauspalveluiden yhteyshenkilö:
Emmi Christensen
puh. 050 314 1996
sähköposti: emmi.christensen@semantix.com

Maahanmuuttopalvelujen asiakkaiden osalta tulkkauspalvelut:

<https://www.savonlinna.fi/asukas/maahanmuuttajapalvelut/>

Maahanmuuttajien ohjaus- ja palvelupiste Navigaattori

Merivirta Johanna, maahanmuuttosihteeri
Puh. 044 417 4141
Sähköposti: johanna.merivirta@savonlinna.fi

Vienola Saira, sosiaalihoaja
Puh. 044 417 4143
Sähköposti: saira.vienola@savonlinna.fi

Käyntiosoite:
Olavinkatu 40 A, 2.krs. 57130 Savonlinna

Postitus- ja laskutusosoite:
Savonlinnan kaupunki/Maahanmuuttajapalvelut/Palvelupiste
Olavinkatu 27, 57130 Savonlinna

5. Eri kieli- ja kulttuuritaustainen lapsi varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa

Perusta oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteettiä tukevalle toiminnalle luodaan varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmissa.

Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa lapsen tausta (perhe) ja lähtökohdat selvitetään henkilöstölle perheen kanssa tulkkipalveluja hyödyntäen ennen kasvatuksen ja opetuksen alkua. Lasten kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa huomioon

Päiväkodeissa ja kouluissa keskustellaan monikulttuurisuudesta sekä maahanmuuton taustoista ja syistä. Keskusteluissa korostetaan jokaisen yksilön oikeutta yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon.

Lapsia rohkaistaan käyttämään monipuolisesti osaamiaan kieliä ja hyödyntämään niitä kaikessa yhteisön toiminnassa. Oppilaan positiivisen minäkäsityksen muodostumista edistetään ja oppilaita ohjataan huomaamaan ympärillä oleva monikulttuurisuus ja -kielisyys.

Oppilaalle pyritään tarjoamaan mahdollisuus käyttää tarvittaessa äidinkieltään oppimisensa tukena ja osaamisensa osoittamiseksi.

Vertaisryhmän kanssa toimiminen edistää maahanmuuttotaustaisen lapsen kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Maahanmuuttotaustaisen lapsen kotouttamissuunnitelma on liitteenä 1.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen luokka ei ole koulun muusta toiminnasta irrallaan oleva yhteisö, vaan luonteva osa koulun normaalia toimintaa.

Koko päiväkotij- ja koulu yhteisö seuraa ja arvioi yhteisöllisyyden, tasa-arvo - ja yhdenvertaisuussuunnitelman, **oppilasopiskelu**huollon suunnitelman toteutumista sekä yhteisten toimintatapojen noudattamista omassa yksikössä. Havaittuihin epäkohtiin tai epäasialliseen käytökseen puututaan välittömästi. Yksikön esihenkilö varmistaa, että opetussuunnitelmaa ja tukitoimia toteutetaan suunnitelmallisesti. Myös erilaisissa tapaamisissa huoltajien kanssa varmistetaan suunnitelmien toteutuminen heidän näkökulmastaan.

<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys>

5. Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten oppimismahdollisuuksien edistäminen

5.1. Lapsen taustan huomioiva pedagogiikka

Kaikkien lasta opettavien opettajien tulee ottaa huomioon lapsen kielellinen ja kulttuurinen tausta opetusta suunnitellessaan ja pedagogisissa ratkaisuissaan.

Opettajia ohjataan kehittämään lasten oppimaan oppimisen taitoja ottaen huomioon sekä hyödyntäen oppilaan oman äidinkielen taito. Oman äidinkielen käyttö on lapsen perusoikeus varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa.

Oppimismahdollisuuksien edistäminen edellyttää kaikkia oppilasta opettavien opettajien välistä yhteistyötä. Lapsen koulupolun aikana hänen kielitaitoaan arvioidaan säännöllisesti.

Henkilöstön mahdollisuuksista erityisesti monikulttuurisuuteen, valmistavaan opetukseen ja suomi toisena kielenä-opetukseen liittyviin täydennyskoulutuksiin huolehditaan, jotta päiväkodin ja koulun aikuisilla olisi riittävät valmiudet kohdata eri kielellisistä ja kulttuurisista taustoista olevia lapsia.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja katsomukset. Uskonnotuutta tarkastellaan muiden katsomusten rinnalla. Katsomuskasvatus liitetään tapakulttuuriin sekä vuoden kiertoön ja elämänkaareen liittyviin juhliin, joilla on uskonnollista tai

katsomuksellista merkitystä. Tavoitteena on tukea lasten valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa erilaisia katsomuksia.

Koulussa oppilaat osallistuvat kristilliseen uskontokasvatukseen ja tilaisuuksiin huoltajien suostumuksella. Oman uskonnon opettamisen järjestämistä ohjaa perusopetuslaki 13§.

Uskontoon ja katsomuskasvatukseen liittyvät erityispiirteet mm. ruokailukäytänteet, huivin käyttö tai mahdolliset liikunnan rajoitukset otetaan luonnolliseksi osaksi arkea.

Myös muut erilaisten kulttuurien ominaispiirteet huomioidaan monipuolisesti ja tehdään luontevasti näkyväksi päiväkodeissa ja kouluissa.

5.2. Oppimista tukeva materiaali

Sekä opettajia että oppilaita kannustetaan etsimään oppimista tukevaa materiaalia. Opetuksessa lisätään mm. kuvien, sanakirjojen (nettisanakirja), käännösohjelmien ja selkokielisten tekstien käyttöä. Myös verkkotyökalujen ja verkosta löytyvien oppimismateriaalien käyttöön kannustetaan.

Materiaalia voidaan käyttää sekä valmistavan opetuksen tunneilla, sopivissa tilanteissa oppiaineiden tunneilla, sekä opettajan ohjauksen mukaan oppilaan itseopiskelumateriaalina.

Opettaja voi myös hyödyntää opetuksessaan oppimista tukevana toimenpiteenä ennakoivaa tukiopetusta, jolloin oppilas voi tutustua uuteen aiheeseen etukäteen ja oppia valmiiksi mm. aiheeseen liittyvää sanastoa.

Linkkejä opetuksen tueksi:

Opetushallituksen maksuttomat opetusmateriaalit https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut?publication_type%5BOppimateriaali%5D=Oppimateriaali

Tähtijengi-materiaali

<https://dialogikasvatus.fi/materiaalit/#kielen-supersankarit>

<https://hel.fi/helsinki/fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/mita-opiskellaan/valmistava-opetus-tukimateriaali>

<https://blog.edu.turku.fi/monikulttuurinenopetus/linkkeja-2/>

<https://dived.fi/kieli-ja-kulttuuritietoinen-opetus/>

<http://mahdollisuuksienmatkalaukut.blogspot.com/2020/12/opetusmateriaalit-valmistava-opetus.html>

<https://suomenkielisanootervetuloa.fi/>

<https://blogs.helsinki.fi/vastaantulo/>

<https://monikielisenoppijanmatkassa.fi/>

<https://dialogikasvatus.fi/dialogitaitajat/dialogitaitajat-etusivu/>

<https://dialogikasvatus.fi/materiaalit/#kielen-supersankarit>

5.3. Oppimisen arviointi

Oppilaan arviointi voidaan tarvittaessa toteuttaa sanallisena koko kouluajan. Päätötodistus annetaan numeerisena.

Koejärjestelyissä huomioidaan oppilaan kielitaso, esim. antamalla lisää aikaa, suullisella tai omakielisellä kokeella tai eriytetyllä kokeella maahanmuuttajalle. Olennaista on, että oppilas ymmärtää tehtävän ja arviointi kohdistuu sisältöön, ei kieleen (S2-oppiainetta lukuun ottamatta). Omakielisen henkilön apua käytetään mahdollisuuksien mukaan.

Oppilas ei valmistavan opetuksen aikana saa varsinaista lukuvuositodistusta, mutta koulu voi antaa oppilaalle lukuvuoden päätteeksi arviointitiedotteen, jossa voidaan tiedottaa esim. millä ajalla ja missä oppiaineissa oppilas on osallistunut integroituihin luokkatyöskentelyyn. Lisäksi oppilaan vahvuuksia ja osallistumista voidaan kuvata sanallisesti. Valmistavan opetuksen päättyessä oppilas saa osallistumistodistuksen, jossa eritellään opetuksen laajuus, sisältö sekä oppilaan edistyminen.

Oppilas voi saada todistuksen eri oppiaineiden opintojen suorittamisesta erityisellä tutkinnolla. Jos oppilas siirtyy perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen perusopetukseen, voidaan valmistavassa opetuksessa saavutettu osaaminen hyväksi lukea, jos oppilaalla on perusopetuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot

5.4. Kasvun ja oppimisen tuki

Kaikilla kasvattajilla niin varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa kuin kouluissa on velvollisuus puuttua lapsella ja nuorella ilmeneviin haasteisiin jo varhaisessa vaiheessa. Yhteistyötä tehdään huoltajien kanssa. Jos ongelmat eivät ratkea kodin ja koulun keinoin, pyydetään apua oppilashuollon asiantuntijoilta. Tavoitteena on toimiva monialainen yhteistyö.

Opettajien tulee tunnistaa maahanmuuttotilanteen lapsen ja nuoren tuen tarve mahdollisimman varhain kolmiportaista tuen mallia soveltaen. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tukena käytetään varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultointia, perusopetuksessa ensisijaisesti opetuksen eriyttämistä ja tukiopetusta. Jokaiselle maahanmuuttotilanteen perusopetuksen oppilaalle annetaan **tukiovetusta** tarvittaessa vähintään yksi tunti viikossa.

Oppimista tuetaan myös siten, että oppilas saa käyttää oppimisensa tukena omaa äidinkieltään, apuna mm. nettisanakirjaa, omakielistä oppilastoveria, ohjaajaa tai S2-opettajaa. Laaja-alaista erityisopetusta järjestetään tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan. Maahanmuuttajatausta ei kuitenkaan ole automaattisesti peruste oppilaan siirtämiseksi erityisen tuen piiriin.

S2-suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetusta annetaan samanaikaisesti

äidinkielen- ja kirjallisuuden tuntien aikana. Lisäksi oppilaalle järjestetään tarvittaessa omia S2-kielen tunteja. Kaikkien aineiden opetuksessa ja arvioinnissa huomioidaan se, että oppilas on S2-kielen opiskelija, esim. keskittymällä opiskelussa oppiaineiden keskeisiin sisältöihin.

Oppilaat tutustuvat ja osallistuvat koulun oppilaskunta- ja tukioppilastoimintaan. Vertaisryhmä ja tukioppilaat ovat keskeisessä roolissa oppilaiden kotouttamisessa uudessa yksikössä.

Oppilaanohjauksesta huolehtivat kaikki maahanmuuttajataustaista oppilasta opettavat opettajat ja jatko-opintojen osalta oppilaan ohjausta täydentää oppilaanohjaaja.

Maahanmuuttotataustaisille oppilaille järjestetään yksilö-/ ammatinvalinnanohjausta jo 7. luokalta lähtien. Tarvittaessa yksilöohjauksessa käytetään tulkkipalveluja. Lisäksi tarjotaan ylimääräisiä tutustumiskäyntejä 2. asteen oppilaitoksiin.

6. Monikulttuurisen päiväkodin, koulun ja kodin yhteistyö

Aluksi maahanmuuttotataustaisen oppilaan perhe ja vastaanottava henkilöstö tapaavat toisensa yhteisessä alkuinfossa.

Henkilöstö tutustuu kulttuureihin ja kasvatuseriaatteisiin huoltajien itsensä kertomana ja tulkin välityksellä.

Huoltajien aktiivisuutta rohkaistaan. Kaikessa tiedottamisessa pyritään selkokieliisyyteen ja ymmärrettävyyteen. Tulkin käyttö korostuu tasa-arvoisen vuorovaikutuksen saavuttamiseksi.

Varhaiskasvatuksen ja koulujen toimintatavat selvitetään huoltajille ja heitä ohjataan myös koulun ulkopuolisiin palveluihin ja harrastuksiin. Vanhempaintapaamisia tai -iltoja järjestetään tulkin välityksellä vähintään kerran vuodessa ja aina tarvittaessa. Riittävästi aikaa varataan myös vanhempien kysymyksille, jotka liittyvät kouluun. Myös oppilaita – sekä suomenkielisiä että maahanmuuttotataustaisia oppilaita – voidaan ottaa mukaan esittelemään asioita ja keskustelemaan.

Vanhempainyhdistys voi järjestää yhteisiä tapahtumia maahanmuuttotataustaisen perheiden kanssa.

Maahanmuuttotataustaiselle perheelle järjestetään henkilökohtainen keskustelu tulkin välityksellä kerran vuodessa. On tärkeää, että perhe saa ymmärrettävän tiedon mm. säännöistä, yksikön toiminnasta ja oppiaineista, arvioinnista, lapsen sopeutumisesta ja käyttäytymisestä sekä kaverisuhteista. Tärkeää on myös tutustuttaa oppilas koulun käyttämiin eri oppimisympäristöihin (luokat, liikunta- ja uimahalli). Tarvittaessa apuna käytetään koulu- tai kaupunkikarttaa.

Kaikkia asioita käsitellään avoimesti ja rehellisesti. Tapaamisissa sovittuja asioita seurataan ja niihin palataan tarvittaessa.

LIITTEET

Liite 1 Maahanmuuttotaustaisen lapsen kotouttamissuunnitelma